

Brüssel, 17. mai 2023
(OR. en)

9312/23

LIMITE

JAI 608
COPEN 147
DROIPEN 68
ENFOPOL 234
CODEC 846

Institutsioonidevaheline
dokument:
2022/0398(COD)

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Eelmise dok nr:	8501/23
Teema:	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv liidu piiravate meetmete rikkumisega seotud kuritegude ja karistuste määratlemise kohta – Üldine lähenemisviis

I. TAUST

1. Komisjon esitas 2. detsembril 2022 direktiivi ettepaneku liidu piiravate meetmete rikkumisega seotud kuritegude ja karistuste määratlemise kohta¹. Ettepanekule andis õigusliku aluse nõukogu 28. novembri 2022. aasta otsus (EL) 2022/2332, mis käsitleb liidu piiravate meetmete rikkumise määratlemist kuriteoliigina, mis vastab Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 83 lõikes 1 sätestatud kriteeriumidele².

¹ 15653/22.

² ELT L 308, 29.11.2022, lk 18.

2. Ettepanek tugines hinnangule, mille järgi on vaja kehtestada miinimumnormid liidu piiravate meetmete rikkumisega seotud kuritegude ja karistuste määratlemiseks, et tagada liidu piiravate meetmete tulemuslik kohaldamine ja liidu siseturu terviklikkuse kindlustamine ning saavutada vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala kõrge turvalisuse tase.

II. TÖÖRÜHMA TASANDIL TEHTUD TÖÖ

3. Ettepaneku esitamise järel analüüsisid seda nõukogu Tšehhi ja Rootsi eesistumise ajal kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö töörühm (COPEN) ja JSK nõunikud.
4. Rootsi eesistumise ajal keskenduti kõige intensiivsemates aruteludes artiklile 3 („Liidu piiravate meetmete rikkumine“). Delegatsioonid olid selle sättega sisulises osas küll nõus, kuid kohandusi tehti muu hulgas selleks, et täpsustada, kuidas kuriteod on seotud piiravaid meetmeid käsitlevate liidu vahendite kontseptsioonide ja sisuliste sätetega. Praegune, lisas esitatud tekst tundub olevat tasakaalustatud. Selle puhul on tagatud nii teksti ühtsus kui ka kõigi liikmesriikide huvide arvessevõtmine.
5. Pärast JSK nõunike ja ekspertide 28. aprilli 2023. aasta koosolekut ja kinnitamaks, et teksti saab nõukogu üldise lähenemisviisi ettevalmistamiseks saata alaliste esindajate komiteele, toimus mitteametlik vaikiva nõusoleku menetlus käesoleva märkuse lisas esitatud tekstiga identse teksti suhtes. See menetlus lõppes 11. mail kl 17.00, ilma et ükski delegatsioon oleks esitanud vastuväiteid.

III. KOKKUVÕTE

6. Eespool toodut arvestades palutakse, et

alaliste esindajate komitee

- kinnitaks kokkulepe käesoleva märkuse lisas³ esitatud direktiivi ettepaneku teksti suhtes ning
- soovitaks nõukogul leppida selle teksti suhtes kokku üldises lähenemisviisis, ning

nõukogu

- lepiks selle teksti suhtes, nagu see on esitatud käesoleva märkuse lisas, kokku üldises lähenemisviisis, mis võetakse aluseks, kui seadusandliku tavamenetluse (ELi toimimise lepingu artikkel 294) raames hakatakse pidama läbirääkimisi Euroopa Parlamendiga.

³ Algses ettepanekus tehtud muudatused on näidatud **paksus kirjas** või nurksulgudega.

Ettepanek

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV liidu piiravate meetmete
rikkumisega seotud kuritegude ja karistuste määratlemise kohta**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 83 lõiget 1,

**võttes arvesse nõukogu 28. novembri 2022. aasta otsust (EL) 2022/2322, mis käsitleb liidu
piiravate meetmete rikkumise määratlemist kuriteoliigina, mis vastab Euroopa Liidu
toimimise lepingu artikli 83 lõikes 1 sätestatud kriteeriumidele, eriti selle artiklit 1,**

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Selleks et tagada liidu piiravate meetmete tulemuslik kohaldamine, kindlustada siseturu terviklikkus liidus ning saavutada vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal kõrge turvalisuse tase, on vaja kehtestada miinimumnormid liidu piiravate meetmete rikkumisega seotud kuritegude ja karistuste määratlemiseks.
- (2) Liidu piiravad meetmed, nagu rahaliste vahendite ja majandusressursside arestimine, rahaliste vahendite ja majandusressursside kättesaadavaks tegemise keelud ning liikmesriigi territooriumile sisenemise või selle territooriumi läbimise keelud, samuti valdkondlikud majandus- ja finantsmeetmed ja relvaembargod, on oluline vahend, millega edendada Euroopa Liidu lepingu (edaspidi „ELi leping“) artiklis 21 sätestatud ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) eesmärgi. Nende eesmärkide hulka kuuluvad liidu väärtuste, julgeoleku, sõltumatuse ja terviklikkuse kaitsmine, demokraatia, õigusriigi põhimõtete, inimõiguste ja rahvusvahelise õiguse tugevdamine ja toetamine ning rahvusvahelise rahu säilitamine, konfliktide ennetamine ja rahvusvahelise julgeoleku tugevdamine kooskõlas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja eesmärkide ja põhimõtetega.

- (3) Selleks et tagada liidu piiravate meetmete tulemuslik kohaldamine, peavad liikmesriigid kehtestama tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad karistused nende meetmete rikkumise, sealhulgas neis sätestatud kohustuste, nagu teatamiskohustuse täitmata jätmise puhuks. Samuti on oluline, et need karistused hõlmaksid ka liidu piiravatest meetmetest kõrvalehoidmist.
- (4) Liidu piiravate meetmete tulemuslikuks kohaldamiseks on vaja ühiseid **miinimumnorme**, et määratleda liidu piiravates meetmetes **sisalduvaid keelde rikkuv ja kohustusi eirav kuritegelik tegevus** [...]. Liikmesriigid peaksid tagama, et sellist tegevust käsitatakse kuriteona, kui see on toime pandud tahtlikult, **juhul kui see kujutab endast liidu piiravates meetmetes, või juhul kui on nõutav nende meetmete riiklik rakendamine, liidu piiravaid meetmeid rakendavas riiklikus sättes kehtestatud keelu rikkumist või kohustuse täitmata jätmist** [...]. Direktiiv peaks hõlmama ainult raskeid rikkumisi. Seetõttu ei peaks seda kohaldama rikkumiste puhul, mis on seotud selliste rahaliste vahendite, majandusressursside, kaupade, teenuste, tehingute või tegevustega, mille väärtus on väiksem kui 10 000 eurot. Lisaks tuleks selle kohaldamisalast välja arvata väiksemad, reisi-keeldudega seotud rikkumised. Väiksemate rikkumiste mõistet tuleb tõlgendada vastavalt liikmesriigi õigusele. Kuna käesoleva direktiiviga kehtestatakse ainult miinimumnormid, võivad liikmesriigid otsustada, kas laiendada oma kriminaalõigust ka sellisele tegevusele. Teatavate rikkumiste väljaarvamine käesoleva direktiivi kohaldamisalast ei mõjuta kohustusi, mis on liidu piiravates meetmetes sätestatud selle tagamiseks, et rikkumiste eest karistatakse tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate kriminaalkaristuste või muude karistustega.

- (4a) Liidu piiravate meetmetega võib ette näha vabastuste või möönduste vormis erandeid nendes sätestatud keeldudest. Eriti olulised on need erandid näiteks humanitaarabi kohaletoimetamiseks. Tegevust, mille suhtes kohaldatakse liidu piirava meetmega ette nähtud vabastust või millele liikmesriikide pädevad asutused on liidu piirava meetme alusel mööndusega loa andnud, ei tohiks käsitada liidu piirava meetme rikkumisena. Liikmesriigid võtavad käesoleva direktiivi rakendamisel arvesse, et rahvusvahelise humanitaarõiguse ja relvakonfliktiõiguse ning piiravate meetmete kohaselt ei tohiks rakendusnormid takistada humanitaarabi kohaletoimetamist kooskõlas erapooletuse, inimlikkuse, neutraalsuse ja sõltumatususe põhimõttega.
- (4b) Eelkõige on liidu piiravate meetmete tulemuslikuks kohaldamiseks vaja ühiseid miinimumnorme, mis käsitlevad rikkumisi, mis on seotud asjaomastes nõukogu määrustes sätestatud varade arestimise meetmetega. Need meetmed hõlmavad keeldu teha rahalisi vahendeid või majandusressursse otseselt või kaudselt kättesaadavaks füüsilistele või juriidilistele isikutele, üksustele või asutustele, kelle suhtes kohaldatakse varade arestimise meetmeid, või nende kasuks, samuti kohustust arestida kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad samadele isikutele, üksustele või asutustele või on nende omandis, valduses või kontrolli all.
- (4c) Liidu piiravate meetmetega kehtestatakse samuti riiki lubamise piirangud (reisikeelud), mida käesolev direktiiv peaks hõlmama. Nimetud meetmed, mis on tavaliselt sätestatud ELi lepingu artikli 29 alusel vastu võetud nõukogu otsuses ja mida rakendatakse konkreetse riigi õigusaktidega, kohustavad liikmesriike võtma vajalikke meetmeid, hoidmaks ära, et nende territooriumile siseneksid või seda läbiks füüsilised isikud, kelle suhtes kohaldatakse liidu piiravaid meetmeid.

- (4d) Kuriteona tuleks käsitada ka kolmanda riigiga, kolmanda riigi asutustega või kolmanda riigi või selle asutuse omandis olevate või nende kontrolli all olevate üksustega või asutustega mis tahes vormis tehingute, sealhulgas, kuid mitte ainult, finantstehingute algatamist ja nende tegemise jätkamist ning riigihankedirektiivide kohaldamisalasse kuuluvate mis tahes avaliku sektori või kontsessioonilepingute sõlmimist ja nende täitmise jätkamist, niivõrd, kuivõrd kõnealune tegevus on liidu piirava meetmega keelatud.
- (4e) Lisaks on vaja kehtestada normid kaupade või teenustega kauplemise, nende impordi, ekspordi, müügi, ostmise, edasitoimetamise, transiidi ja veo keelamise kohta. Selliste keeldude rikkumist ning nende kaupade või teenustega seotud tehnilise abi, vahendusteenuste, kindlustuse ja muude teenuste otsest või kaudset osutamist tuleks käsitada kuriteona. Sel eesmärgil hõlmab kaupade mõiste selliseid kaupu nagu sõjatehnoloogia ja -varustus, kaubad, tarkvara ja tehnoloogia, mis on kantud sõjaliste kaupade ühisesse Euroopa Liidu nimekirja või mis on loetletud määruse (EL) 2021/821 I ja IV lisas.
- (4f) Lisaks on vaja kehtestada muid, ÜVJP raames vastu võetud valdkondlikke majandus- ja finantsmeetmeid käsitlevaid norme. Nende all mõeldakse norme, mis käsitlevad finantsteenuste osutamist või tegelemist finantstegevusega, mis on liidu piiravate meetmete alusel keelatud või piiratud. Selliste finantsteenuste või -tegevuse hulka kuuluvad muu hulgas rahastamine ja finantsabi, investeerimine ja investeerimisteenused, vabalt võõrandatavate väärtpaberite ja rahaturuinstrumentide emiteerimine, hoiuste vastuvõtmine, spetsiifiliste finantssõnumiteenuste osutamine, tehingud pangatähtedega, krediidireitinguteenuste osutamine ning krüptovara ja -rahakoti pakkumine.

- (4g) Nende meetmete all mõeldakse ka norme, mis käsitlevad muude teenuste osutamist, mis on liidu piiravate meetmetega keelatud või piiratud. Selliste teenuste hulka kuuluvad muu hulgas näiteks õiguslase nõustamise teenuste, usaldusteenuste, suhtekorraldusteenuste, arvepidamis-, auditeerimis-, raamatupidamis- ja maksunõustamisteenuste, äri- ja juhtimislase nõustamise teenuste, IT-alaste nõustamisteenuste, ringhäälinguteenuste ning arhitektuuri- ja inseneriteenuste osutamine.
- (5) Liidu piiravate meetmete tulemuslikuks kohaldamiseks on samuti vaja **ühiseid miinimumnorme, mis käsitlevad** kriminaalõiguslikku määratlust selle kohta, mida käsitatakse liidu piiravatest meetmetest kõrvalehoidmisena.
- (6) [...] **Kõrvalehoidmisena käsitatakse näiteks seda**, kui loetellu kantud isikud ja üksused annavad liidu piiravatest meetmetest kõrvalehoidmiseks rahalised vahendid, vara või majandusressursid üle kolmandale isikule, mis on üha enam levinud võtte. Seega, **kui seda on teinud loetellu kantud füüsilised isikud või loetellu kantud üksuste või asutuste esindajad**, käib see tegevus käesoleva direktiiviga ühtlustatava meetmetest kõrvalehoidmise kuriteo alla. **Samuti kujutab endast liidu piiravatest meetmetest kõrvalehoidmist vale- või eksitava teabe esitamine eesmärgiga varjata, et loetellu kantud isik, üksus või asutus on rahaliste vahendite või majandusressursside (mille suhtes kohaldatakse liidu piiravaid meetmeid) tegelik tulu- või kasusaaja.** Seepärast hõlmab meetmetest kõrvalehoidmise kuritegu, mille määratlust käesoleva direktiiviga ühtlustatakse, ka seda tegevust.

- (6a) Kõrvalehoidmise kuriteo alla peaks käima ka teatamis- ja koostöökohustuste täitmata jäätmine sellises ulatuses, nagu vastav teatamiskohustus ja pädevate haldusasutustega koostöö tegemise kohustus on liidu piirava meetmega sätestatud.
- (6c) Peale selle on liidu piiravate meetmete tulemuslikuks kohaldamiseks vaja ühiseid miinimumnorme sellise tegevuse kriminaalõigusliku määratluse kohta, mida käsitatakse pädeva asutuse väljaantud loaga ette nähtud konkreetsete tingimuste rikkumise või täitmata jätmisena, kui luba on antud teatava tegevuse jaoks, mis on sellise loa puudumise korral liidu piirava meetme alusel keelatud või piiratud. Igasugune tegevus loa puudumise korral tähendaks selliste meetmete rikkumist ning seda võib vajaduse korral käsitada varade arestimise meetmete, reisikeeldude, relvaembargode või muude valdkondlike majandus- ja finantsmeetmete rikkumisena.

- (7) Käesolevat direktiivi [...] tuleks kohaldada liikmesriikide määratletud õigustöötajate suhtes. [...] Teatamiskohustusest tuleks siiski kehtestada erandid teabe puhul, [...] **mida nad saavad mõnelt oma kliendilt või mõne oma kliendi kohta [...] nende õigusliku olukorra selgitamisel või täites ülesannet kaitsta või esindada oma klienti kohtumenetluses või sellega seoses, sealhulgas anda nõu sellise menetluse algatamise või vältimise kohta.** Seepärast peaks [...] **sellise** õigusnõustamise suhtes jätkuvalt kehtima ametisaladuse hoidmise kohustus, välja arvatud juhul, kui õigustöötaja osaleb liidu piiravate meetmete rikkumises, õiguslast nõu antakse liidu piiravate meetmete rikkumiseks või õigustöötaja teab, et klient soovib õiguslast nõu liidu piiravate meetmete rikkumiseks. [...]
- (8) [...]

(9) [...].

- (10) Kuritegude eest määratavad karistused peaksid olema tõhusad, hoiatavad ja proportsionaalsed. Sellega seoses tuleks ette näha füüsiliste isikute maksimaalse vangistuse minimaalne kestus. Kriminaalmenetluses peaks olema võimalik rakendada ka lisakaristusi või -meetmeid. Nende hulka **võivad** [...] kuuluda trahvid, võttes arvesse seda, et liidu piiravaid meetmeid ajendavad rikkuma enamasti majanduslikud kaalutlused.

- (10a) Samuti tuleks kriminaliseerida direktiivi kohastele kuritegudele kihutamine, kaasaitamine ja katse neid toime panna.
- (11) Kuna liidu piiravaid meetmeid kohaldatakse ka juriidiliste isikute suhtes, tuleks ka juriidilised isikud võtta käesolevas direktiivis **määratletud** [...] liidu piiravate meetmetega seotud rikkumiste eest [...] vastutusele. Sealjuures käsitatakse juriidilise isikuna üksust, kellel on kehtivate õigusaktide kohaselt juriidilise isiku staatus, välja arvatud riigid või avalik-õiguslikud organid, kes teostavad riigivõimu, ja avalik-õiguslikud rahvusvahelised organisatsioonid. Liikmesriigid, kelle õiguses on juriidiliste isikute kriminaalvastutus ette nähtud, peaksid tagama, et nende liikmesriigi õigusaktidega nähakse käesoleva direktiivi eesmärkide saavutamiseks ette tõhusad, hoiatavad ja proportsionaalsed kriminaalõiguslike karistuste liigid ja määrad, nagu on sätestatud käesolevas direktiivis. Liikmesriigid, kelle õiguses ei ole juriidiliste isikute kriminaalvastutust ette nähtud, peaksid tagama, et nende õigusaktidega [...] nähakse käesoleva direktiivi eesmärkide saavutamiseks ette tõhusad, hoiatavad ja proportsionaalsed mittekriminaalõiguslike karistuste liigid ja määrad, nagu on sätestatud käesolevas direktiivis. Käesolevas direktiivis osutatud kuritegude eest ettenähtud trahvide ülemmäärasid tuleks kohaldada vähemalt selliste kuritegude kõige raskemate vormide puhul. Määratud karistuse tõhususe, hoiatava mõju ja proportsionaalsuse tagamiseks tuleks arvesse võtta juriidilise isiku tegevuse raskusastet ning individuaalseid, rahalisi ja muid asjaolusid. Liikmesriigi õiguses sätestatud trahvide ülemmäärade osas võivad liikmesriigid kas kasutada protsendimäära asjaomase juriidilise isiku ülemaailmsest kogukäibest või määrata kindlaks trahvide ülemmäära absoluutsummates. Liikmesriigid peaksid otsustama, millise alternatiivi nad käesoleva direktiivi ülevõtmisel valivad.

(11a) Kui liikmesriigid otsustavad juriidilistele isikutele määratavate trahvide kindlaksmääramisel rakendada juriidilise isiku ülemaailmse kogukäibe kriteeriumi, peaksid nad käesoleva direktiivi ülevõtmisel otsustama, kas arvutada ülemaailmne kogukäibe kuriteo toimepanemisele eelnenud majandusaasta või trahviotsuse tegemisele eelnenud majandusaasta põhjal. Samuti peaksid nad kaaluma normide kehtestamist juhtudeks, kui trahvisummat ei ole võimalik kindlaks määrata, lähtudes juriidilise isiku ülemaailmsest kogukäibest kuriteo toimepanemisele eelnenud majandusaastal või trahviotsuse tegemisele eelnenud majandusaastal. Sellistel juhtudel peaks olema võimalik arvesse võtta muid kriteeriume, näiteks ülemaailmset kogukäivet mõnel muul eelneval majandusaastal. Kui need normid hõlmavad trahvisummade kindlaksmääramist absoluutarvudes, ei peaks nende ülemmäärad ulatuma käesolevas direktiivis kehtestatud määrani, mis on absoluutsummates kindlaksmääratud trahvide ülemmäära puhul miinimumnõudeks.

(11b) Kui liikmesriigid valivad absoluutsummates kindlaks määratud trahvide ülemmäära, tuleks sellised määrad sätestada liikmesriigi õiguses. Selliste trahvide kõrgeimat taset tuleks kohaldada käesolevas direktiivis sätestatud kõige raskemate kuriteoliikide suhtes, mille on toime pannud finantsiliselt tugevad juriidilised isikud. Liikmesriigid võivad otsustada nende trahvisummade arvutamise meetodi üle, sealhulgas eritingimuste üle, mida kohaldatakse kõrgeimate trahvisummade suhtes. Liikmesriike tuleks kutsuda üles absoluutsummates kindlaksmääratud trahvide määrad korrapäraselt läbi vaatama, võttes arvesse inflatsioonimäärasid ja muid rahalise väärtuse kõikumisi ning kooskõlas liikmesriigi õiguses sätestatud menetlustega. Liikmesriigid, kelle rahaühik ei ole euro, peaksid kehtestama trahvide ülemmäärad oma vääringus, mis vastavad käesoleva direktiivi vastuvõtmise kuupäeval käesolevas direktiivis kindlaksmääratud tasemetele eurodes. Neid liikmesriike kutsutakse üles nimetatud tasemeid korrapäraselt läbi vaatama, võttes arvesse ka vahetuskursi muutusi.

(11c) Trahvide ülemmäära kindlaksmääramine ei piira kohtunike ega kohtute õigust määrata kriminaalmenetluses konkreetsetel juhtudel asjakohaseid karistusi. Kuna käesolevas direktiivis ei sätestata trahvide miinimummäärasid, peaksid kohtunikud või kohtud igal juhul kehtestama asjakohased karistused, võttes arvesse asjaomase juriidilise isiku individuaalseid, rahalisi ja muid asjaolusid ning tegevuse raskusastet. Kuigi arvesse tuleks võtta käesolevas direktiivis vastava kuriteo eest ette nähtud trahvi ülemmäära, ei peaks konkreetsel juhul määratud tegelik trahv ulatuma käesolevas direktiivis kindlaks määratud trahvi ülemmäärani.

- (12) Praktikas määratavate karistusmäärade edasiseks ühtlustamiseks ja nende mõjususe suurendamiseks tuleks aluseks võtta ühised raskendavad asjaolud, mis **kooskõlas liikmesriigi õigusaktide asjaomaste sätetega** kajastavad toimepandud kuriteo raskusastet. Raskendavate asjaoludena tuleks käsitada kas asjaolusid, mis võimaldavad liikmesriigi kohtunikul või kohtul määrata kuriteo eest rangema karistuse kui määrataks sama kuriteo eest ilma nende asjaoludeta, või võimalust liita mitu kuritegu, et tõsta karistuse määra. Liikmesriigid peaksid nägema ette võimaluse tugineda vähemalt ühele neist raskendavate asjaolude tõlgendustest kooskõlas nende õigussüsteemis raskendavate asjaolude kohta kohaldatavate normidega. Igal juhul peaks seda, kas karistust suurendada, otsustama kohtunik või kohus, võttes arvesse kõiki konkreetse juhtumiga seotud asjaolusid.
- (13) Liikmesriigid **võivad [...]** **kooskõlas liikmesriigi õigusaktide asjaomaste sätetega** hoolt kanda ka selle eest, et kui õigusrikkuja annab pädevatele asutustele teavet, mida need asutused ei oleks muul viisil saanud, ja aitab neil sel viisil kindlaks teha või kohtu ette tuua teisi õigusrikkujaid või leida tõendeid, võib sellist käitumist käsitada kergendava asjaoluna.

- (14) Rahaliste vahendite ja majandusressursside arestimine liidu piiravate meetmete alusel kujutab endast haldusmeedet. Seetõttu tuleks seda eristada kriminaalõiguslikest arestimismetmetest, **nagu on osutatud direktiivis 2014/42/EL[...]. Liikmesriigid peaksid võimaldama käesolevas direktiivis osutatud kuritegude toimepanemise vahendite ja saadud tulu arestimist ja konfiskeerimist. Liikmesriigid, kelle suhtes on direktiiv 2014/42/EL siduv, peaksid seda tegema kooskõlas kõnealuse direktiiviga.**
- (15) [...] **Lisaks**, eelkõige olukorras, kus loetellu kantud isik või **loetellu kantud** üksuse või asutuse **esindaja** paneb toime **teatavaid liidu piiravast meetmest kõrvalehoidmisega seotud rikkumisi** või osaleb neis, tehes järgmist: i) [...] **kandes** loetellu kantud isiku, üksuse või asutuse omandis, valduses või kontrolli all olevaid rahalisi vahendeid või majandusressursse, mis [...] tuleb liidu piirava meetme alusel arestida, **üle** kolmandale isikule, et [...] **neid rahalisi vahendeid või majandusressursse varjata**, või ii) **esitades vale- või eksitavat teavet, varjamaks asjaolu, et loetellu kantud isik, üksus või asutus [...] on rahaliste vahendite või majandusressursside tegelik tulu- või kasusaaja [...], on vaja võimaldada selliste rahaliste vahendite ja majandusressursside arestimist ja konfiskeerimist, mille suhtes kohaldatakse liidu piiravaid meetmeid, isegi kui need ei pruugi olla direktiivi 2014/42/EL kohased kuritegude toimepanemise vahendid või saadud tulu.** Selle varjamise tulemusel võib loetellu kantud isik, üksus või asutus pääseda jätkuvalt ligi varjatud rahalistele vahenditele või majandusressurssidele, mille suhtes kohaldatakse liidu piiravaid meetmeid, neid täiel määral kasutada või käsutada. Seepärast tuleks sellised rahalised vahendid või majandusressursid **arestida ja konfiskeerida kooskõlas direktiivis 2014/42/EL sätestatud kaitsemeetmetega, järgides sealhulgas iga üksikjuhtumi puhul proportsionaalsuse põhimõtet. Ei tohiks piirata heausksete kolmandate isikute õigusi.** [...]

- (16) Võttes eelkõige arvesse asjaolu, et käesoleva direktiiviga hõlmatud ebaseadusliku tegevuse toimepanijad tegutsevad ülemaailmselt, ning nende kuritegude piiriülest laadi ja piiriülese uurimise võimalust, peaksid liikmesriigid selleks, et kõnealuse tegevuse vastu tulemuslikult võidelda, kindlaks määrama kohtualluvuse.
- (17) Liikmesriigid peaksid kehtestama aegumistähtaegu käsitlevad normid, mida on vaja, et neil oleks võimalik tulemuslikult võidelda liidu piiravate meetmete rikkumise vastu, piiramata oma selliste õigusnormide kohaldamist, milles ei ole kehtestatud uurimiste, süüdistuste esitamise ja täitmise tagamise jaoks aegumistähtaegu. **Kui liikmesriikidel on lubatud aegumistähtaegadest kõrvale kalduda, tingimusel et need võib kindlaksmääratud tegevuste korral katkestada või peatada, võib sellised tegevused määratleda vastavalt iga liikmesriigi õigussüsteemile.**
- (18) Selleks et tagada tulemuslik, integreeritud ja sidus õigusnormide täitmise tagamise süsteem, peaksid liikmesriigid korraldama sisemist koostööd ja teabevahetust õigusnormide haldus- ja kriminaalõigusliku täitmise tagamise ahela kõigi osaliste vahel.

(19) [...]

(20) **Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/1937⁴ artiklis 4 osutatud isikuid, kes annavad pädevatele asutustele [...] oma tööalase tegevuse raames saadud teavet liidu piiravate meetmete varasema, toimuva või kavandatud rikkumise kohta, sealhulgas katsete kohta neist meetmetest kõrvale hoida, ohustavad seoses sellega survemeetmed. [...] Sellised rikkumisest teatajate ettekanded võivad tugevdada jõustamist, andes teavet, mis [...] võib käsitleda näiteks liidu piiravate meetmete rikkumisega seotud fakte, rikkumise asjaolusid ning rikkumises osalevaid isikuid, ettevõtteid ja kolmandaid riike. Seepärast tuleb tagada, et sisse oleks seatud asjakohane kord, et rikkumisest teatajad saaksid pädevate asutuste hoiatamiseks kasutada konfidentsiaalseid kanaleid ja et rikkumisest teatajaid saaks survemeetmete eest kaitsta. Selleks tuleks sätestada, et liidu piiravate meetmete rikkumisest teatamise ja nende meetmete rikkumisest teatavate isikute kaitse suhtes kohaldatakse [...] direktiivi (EL) 2019/1937⁵ vastavalt selles sätestatud tingimustele.**

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1937 liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitse kohta (ELT L 305, 26.11.2019, lk 17–56).

⁵ [...]

(21) Selleks et tagada liidu piiravate meetmete rikkumise tulemuslik uurimine ja nende eest süüdistuste esitamine, peaks neil, kelle ülesanne on neid **rikkumisi** uurida või nende eest süüdistusi esitada, olema võimalik kasutada uurimisvahendeid, **juhul kui ja niivõrd, kuivõrd nende vahendite kasutamine on asjakohane ja proportsionaalne liikmesriigi õiguses määratletud kuritegude laadi ja raskusastmega. Kui neid kuritegusid saab liikmesriigi õiguse kohaselt ja piiravate meetmete rikkumise kuritegeliku kategooria raames käsitada rasketena, peaksid olema kättesaadavad uurimisvahendid**, näiteks need, mida kasutatakse organiseeritud kuritegevuse või muude raskete kuritegude vastases võitluses. Neid vahendeid tuleks kasutada kooskõlas liikmesriigi õigusega sihipäraselt, võttes arvesse proportsionaalsuse põhimõtet ning uuritavate kuritegude olemust ja raskusastet ning austades õigust isikuandmete kaitsele.

(21a) Selleks et tagada liidu piiravate meetmete rikkumise tulemuslik uurimine ja süüdistuste esitamine, peaksid liikmesriikide pädevad asutused tegema koostööd Europoliga, Eurojustiga ja Euroopa Prokuratuuriga ja nende asutuste kaudu nende vastava pädevuse piires ja kooskõlas kohaldatava õigusraamistikuga. Samuti peaksid need pädevad asutused jagama omavahel ja komisjoniga teavet praktilistes küsimustes.

- (22) Muudatus, mis tehakse direktiivi (EL) 2018/1673⁶ rahapesu vastu võitlemise kohta kriminaalõiguse abil, peaks tagama, et liidu piiravate meetmete rikkumist käsitataks selle direktiivi kohaselt rahapesu eelkuriteona.
- (23) Käesoleva direktiivi eesmärke, nimelt eesmärki tagada liidu piiravate meetmete rikkumisega seotud kuritegude määratlemiseks **ühised miinimumnormid** ning eesmärki tagada nende meetmete rikkumisega seotud raskete kuritegude jaoks tõhusad, hoiatavad ja proportsionaalsed kriminaalkaristused, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid direktiivi ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võttes arvesse liidu piiravate meetmete rikkumise piiriülest laadi ning seda, et nende meetmete rikkumisega võidakse kahjustada liidu eesmärke kaitsta rahvusvahelist rahu ja julgeolekut ning liidu ühiseid väärtusi. Seega võib liit võtta meetmeid kooskõlas ELi lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Selles artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/1673 rahapesu vastu võitlemise kohta kriminaalõiguse abil (ELT L 284, 12.11.2018, lk 22–30).

(24) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ja järgitakse eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid, sealhulgas õigust vabadusele ja turvalisusele, õigust isikuandmete kaitsele, ettevõtlusvabadust, õigust omandile, õigust tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele, süütuse presumptsiooni ja kaitseõigust, sealhulgas õigust ennast mitte süüstada ja õigust vaikida, seaduslikkuse põhimõtteid, sealhulgas kriminaalkaristuste tagasiulatuva jõu puudumise ning kuritegude ja karistuste proportsionaalsuse põhimõtet, ning mitmekordse kohtumõistmise ja karistamise keeldu. Käesoleva direktiivi eesmärk on tagada nimetatud õiguste ja põhimõtete täielik austamine ja sellest tuleks lähtuda ka direktiivi rakendamisel.

- (25) Direktiivi rakendamisel peaksid liikmesriigid tagama, et kriminaalmenetluses järgitakse kahtlustatavate või süüdistatavate isikute menetlusõigusi. Sellega seoses ei tohiks käesolevast direktiivist tulenevad kohustused piirata liikmesriikide kohustusi, mis tulenevad kriminaalmenetluses kohaldatavaid menetlusõigusi käsitlevatest liidu õigusaktidest, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiividest 2010/64/EL,⁷ 2012/13/EL,⁸ 2013/48/EL,⁹ (EL) 2016/343,¹⁰ (EL) 2016/800¹¹ ja (EL) 2016/1919¹².
- (26) Pidades silmas pakilist vajadust võtta liidu piiravate meetmete rikkumises osalevad füüsilised ja juriidilised isikud vastutusele, peaksid liikmesriigid jõustama käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid **12** [...] kuu jooksul pärast direktiivi jõustumist.

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. oktoobri 2010. aasta direktiiv 2010/64/EL õiguse kohta suulisele ja kirjalikule tõlkele kriminaalmenetluses (ELT L 280, 26.10.2010, lk 1).

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2012. aasta direktiiv 2012/13/EL, milles käsitletakse õigust saada kriminaalmenetluses teavet (ELT L 142, 1.6.2012, lk 1).

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2013. aasta direktiiv 2013/48/EL, mis käsitleb õigust kaitsjale kriminaalmenetluses ja Euroopa vahistamismäärusega seotud menetluses ning õigust lasta teavitada vabaduse võtmisest kolmandat isikut ja suhelda vabaduse võtmise ajal kolmandate isikute ja konsulaarasutustega (ELT L 294, 6.11.2013, lk 1).

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/343, millega tugevdatakse süütuse presumptsiooni teatavaid aspekte ja õigust viibida kriminaalmenetluses kohtulikul arutelul (ELT L 65, 11.3.2016, lk 1).

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/800, mis käsitleb kriminaalmenetluses kahtlustatavate või süüdistatavate laste menetluslikke tagatise (ELT L 132, 21.5.2016, lk 1).

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/1919, milles käsitletakse tasuta õigusabi andmist kahtlustatavatele ja süüdistatavatele kriminaalmenetluses ning isikutele, kelle üleandmist taotletakse Euroopa vahistamismäärusega seotud menetluses (ELT L 297, 4.11.2016, lk 1).

(26a) Käesoleva direktiivi kohase liidu piiravate meetmete rikkumise kriminaliseerimise eesmärk on tagada, et nende rikkumiste eest hakatakse karistama kriminaalkorras ning et neid saab jõustada igas liikmesriigis. Vastavalt Euroopa Liidu Kohtu praktikale on nõutav, et liikmesriigid võtaksid oma õigussüsteemis vastu kõik vajalikud meetmed, et tagada käesoleva direktiivi täielik tulemuslikkus kooskõlas sellele seatud eesmärkidega. Liikmesriigid võivad selle nõude täitmise vormi ja meetodi valida ning teatavaid sõnaselgeid sätteid ei pea alati vastu võtma, kuid tuleb tagada, et käesoleva direktiivi sätteid rakendatakse vaieldamatu siduva jõuga ning sellise konkreetsuse, täpsuse ja selgusega, mis on vajalik, et täita õiguskindlusega seotud nõuded, teavitades ELi normide kohaselt vastu võetud riiklikest meetmetest asjakohaselt viisil, mis võimaldab sellistest meetmetest mõjutatud isikutel teada oma õiguste ja kohustuste ulatust.

(27) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

(28) [...]

[...] ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artikli 3 kohaselt on Iirimaa teatanud **3. märtsi 2023. aasta** [...] kirjaga oma soovist osaleda käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ja kohaldamisel,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1
Reguleerimisese

Käesoleva direktiiviga kehtestatakse miinimumnormid liidu piiravate meetmete rikkumisega seotud kuritegude ja karistuste määratlemiseks.

Artikkel 2
Kohaldamisala [...]

[...] Käesolevat direktiivi kohaldatakse liidu piiravate meetmete rikkumise suhtes. [...]

[...][...][...][...][...]

Artikkel 2a
Mõisted

[...] Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „liidu piiravad meetmed“ – piiravad meetmed, mille liit on vastu võtnud ELi lepingu artikli 29 või ELi toimimise lepingu artikli 215 alusel;

- b) „loetellu kantud isik, üksus või asutus“ – füüsiline isik, üksus või asutus, kelle suhtes kohaldatakse liidu piiravaid meetmeid [...];
- c) „rahalised vahendid“ – **finantsvarad ja tulud, sealhulgas, kuid mitte ainult:**
- i) sularaha, tšekid, rahalised nõuded, käskvekslid, maksekorraldused ja muud makseinstrumendid;
 - ii) hoiused finantsasutustes või muudes üksustes, kontode saldod, võlad ja võlakohustused;
 - iii) avalikult ja eraviisiliselt kaubeldavad väärtpaberid ja võlainstrumendid, sealhulgas aktsiad ja osakud, väärtpaberite sertifikaadid, võlakirjad, vekslid, ostutähed, võlaväärtpaberid ja tuletislepingud;
 - iv) intressid, dividendid või muu varadelt saadud või neist kogunenud tulu,
 - v) krediit, tasaarvestusõigus, tagatised, täitmisgarantiid või muud finantskohustused;
 - vi) akreditiivid, veokirjad, ostukirjad;
 - vii) fondides või finantsvahendites osalemist tõendavad dokumendid;
 - viii) krüptovara, **nagu on määratletud määruses xxx/2023, mis käsitleb krüptovaraturge¹³;**

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb krüptovaraturge ja millega muudetakse direktiivi (EL) 2019/1937

- d) „majandusressursid“ – igasugune materiaalne ja mittemateriaalne vara, kinnis- ja ka vallasvara, mis ei kuulu rahaliste vahendite hulka, kuid mida on võimalik kasutada rahaliste vahendite, kaupade või teenuste hankimiseks;
- e) „rahaliste vahendite arestimine“ – toimingud, millega tõkestatakse rahaliste vahendite liigutamine, ülekandmine, muutmine, kasutamine, juurdepääs neile ja tehingud nendega, mis võiks kaasa tuua muutusi nende mahus, väärtuses, asukohas, omandilises kuuluvuses, valduses, laadis, otstarbes või muid muutusi, mis võimaldaksid kõnealuseid rahalisi vahendeid kasutada, sealhulgas portfelli hallata;
- f) „majandusressursside arestimine“ – toimingud, millega tõkestatakse majandusressursside mis tahes viisil kasutamine rahaliste vahendite, kaupade või teenuste hankimiseks, sealhulgas nende müümine, rentimine või neile hüpoteegi seadmine.

Artikkel 3

Liidu piiravate meetmete rikkumine

- 1) Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, tagamaks et alljärgnev tegevus, **juhul, kui see kujutab endast liidu piiravates meetmetes, või juhul kui on nõutav riiklik rakendamine, liidu piiravaid meetmeid rakendavas riiklikus sättes kehtestatud keelu rikkumist või kohustuse täitmata jätmist**, [...] ning kui see on toime pandud tahtlikult, on käsitatav kuriteona

[...] [...]:

- a) rahaliste vahendite või majandusressursside kättesaadavaks tegemine loetellu kantud isikule, üksusele või asutusele või sellise isiku, üksuse või asutuse kasuks, rikkudes sellega liidu piirava meetmega kehtestatud keeldu;
- b) suutmatus [...] arestida loetellu kantud isikule, üksusele või asutusele kuuluvaid või tema omandis, valduses või kontrolli all olevaid rahalisi vahendeid või majandusressursse, jättes täitmata liidu piirava meetmega **sätestatud** kohustuse [...];
- c) loetellu kantud füüsilisele isikule liikmesriigi territooriumile sisenemise või selle territooriumi läbimise võimaldamine, millega rikutakse liidu piirava meetmega kehtestatud keeldu;
- d) selliste kolmanda riigiga, kolmanda riigi asutustega või kolmanda riigi või selle asutuse omandis või kontrolli all olevate üksustega või asutustega tehtavate tehingute algatamine või nende tegemise **jätkamine**, mis on liidu piiravate meetmete alusel keelatud või piiratud, **sealhulgas avaliku sektori või kontsessioonilepingute sõlmimine või nende täitmise jätkamine**;
- e) kaupadega [...] kauplemine, nende importimine, eksportimine, müümine, ostmine, edasitoimetamine, transiit või vedu [...] ning nende kaupadega [...] seotud vahendusteenuste, tehnilise abi või muude teenuste osutamine, **millega seoses rikutakse liidu piirava meetmega kehtestatud keeldu**;

- f) **finantsteenuste osutamine või** tegelemine finantstegevusega, mis on liidu piiravate meetmete alusel keelatud või piiratud [...];
- g) muude teenuste [...] osutamine, mis on liidu piiravate meetmete alusel keelatud või piiratud;
- h) liidu piiravast meetmest kõrvalehoidmine sellega, et
- i) [...] **kantakse** kolmandale isikule **üle** loetellu kantud isiku, üksuse või asutuse omandis, valduses või kontrolli all olevaid rahalisi vahendeid või majandusressursse, mis tuleb liidu piirava meetme alusel arestida, [...] **nende rahaliste vahendite või majandusressursside varjamiseks**;
- ii) **esitatakse vale- või eksitavat teavet, varjamaks** asjaolu, et **loetellu kantud** isik, üksus või asutus [...] on rahaliste vahendite või majandusressursside **(mis tuleb liidu piirava meetme alusel arestida)** tegelik tulu- või kasusaaja [...];

- iii) loetellu kantud **füüsiline** isik **või loetellu kantud** üksuse või asutuse **esindaja** ei täida liidu piirava meetmega **kehtestatud** kohustust teatada endale kuuluvatest või enda omandis, valduses või kontrolli all olevatest liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvatest rahalistest vahenditest või majandusressurssidest;
- iv) ei täideta liidu piirava meetmega **kehtestatud** kohustust esitada pädevale haldusasutusele [...] **oma tööalase tegevuse raames saadud** teavet arestitud rahaliste vahendite või majandusressursside kohta või teavet loetellu kantud isikule, üksusele või asutusele kuuluvate või tema omandis, valduses või kontrolli all olevate, liikmesriigi territooriumil asuvate rahaliste vahendite või majandusressursside kohta;

[...] [...]

- i) sellistes lubades sätestatud tingimuste rikkumine või täitmata jätmine, mille pädevad asutused on andnud tegevuse jaoks, mis sellise loa puudumise korral on liidu piirava meetme alusel keelatud või piiratud.

- 2a) Liikmesriigid võivad sätestada, et käesoleva artikli lõike 1 punktides a, b ja h osutatud rikkumisi ei käsitata kuriteona, kui rikkumisega seotud rahaliste vahendite või majandusressursside väärtus on väiksem kui 10 000 eurot.
- 2b) Liikmesriigid võivad sätestada, et käesoleva artikli lõike 1 punktides d–g ja i osutatud rikkumisi ei käsitata kuriteona, kui rikkumisega seotud kaupade, teenuste, tehingute või tegevuse väärtus on väiksem kui 10 000 eurot.
- 2c) Liikmesriigid võivad sätestada, et käesoleva artikli lõike 1 punktis c osutatud rikkumist ei käsitata kuriteona, juhul kui tegu on väiksema rikkumisega.

[...] [...]

[...] [...]

- 5) Lõikes 1 [...] sätestatuga ei panda õigustöötajatele kohustust edastada teavet, **mida nad saavad mõnelt oma kliendilt või mõne oma kliendi kohta [...] oma kliendi õigusliku olukorra selgitamisel või täites ülesannet kaitsta või esindada seda klienti kohtumenetluses või sellega seoses, sealhulgas anda nõu sellise menetluse algatamise või vältimise kohta.** [...]

[...] [...] [...] [...]

Artikkel 4

Kuriteole kihutamine ja kaasaaitamine ning kuriteokatse

- 1) Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklis 3 osutatud kuritegudele kihutamine ja kaasaaitamine on karistatav kuriteona.
- 2) Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et katse panna toime ükskõik milline artikli 3 lõike 1[...] punktides a ja d–g ning punkti h alapunktides i ja ii [...]sätestatud kuritegu on karistatav kuriteona.

Artikkel 5

Füüsiliste isikute suhtes kohaldatavad kriminaalkaristused

- 1) Liikmesriigid tagavad, et artiklites 3 ja 4 osutatud kuriteod on karistatavad tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate kriminaalkaristustega.
- 2) Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklis 3 osutatud kuritegude eest määratakse maksimumkaristusena vangistus.
- 3) Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 3 lõike 1[...] punkti h alapunktides iii ja iv [...] osutatud kuritegude eest määratav maksimumkaristus on vähemalt aastane vangistus, kui kuriteoga seotud rahaliste vahendite või majandusressursside väärtus on vähemalt 100 000 eurot. [...]

- 4) Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 3 lõike 1 [...] punktides a ja b ning punkti h alapunktides i ja ii [...] osutatud kuritegude eest määratav maksimumkaristus on vähemalt viieaastane vangistus, kui kuriteoga seotud rahaliste vahendite või majandusressursside väärtus on **kuriteo toimepanemise kuupäeval** vähemalt 100 000 eurot. [...] [...]
- 4a) Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 3 lõike 1 punktides d–g ja i osutatud kuritegude eest määratav maksimumkaristus on vähemalt viieaastane vangistus, kui kuriteoga seotud kaupade, teenuste, tehingute või tegevuse väärtus on **kuriteo toimepanemise kuupäeval** vähemalt 100 000 eurot. Kui artikli 3 lõike 1 punktis e osutatud kuritegu hõlmab sõjaliste kaupade ühisesse Euroopa Liidu nimekirja kantud kaupu või määruse (EL) 2021/821 I ja IV lisas loetletud kahesuguse kasutusega kaupu, võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed tagamaks, et selle eest määratav maksimumkaristus on vähemalt viieaastane vangistus, olenemata asjaomaste kaupade väärtusest.
- 4b) Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et 100 000 euro künnise võib pidada saavutatuks ka sellega, kui sama õigusrikkuja on toime pannud mitu artikli 3 lõikes 1 osutatud omavahel seotud sama liiki kuritegu.

- 5) Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et füüsilisele isikule, kes on toime pannud artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegusid, saab määrata täiendavaid **kriminaalkaristusi või muid karistusi või meetmeid, mis võivad** [...] hõlmata trahve.

Artikkel 6

Juriidiliste isikute vastutus

- 1) Liikmesriigid tagavad [...], et juriidilisi isikuid saab võtta vastutusele artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude eest, mille on nende kasuks toime pannud isik, kes on juriidilises isikus juhtival kohal ning kelle tegutsemine kas iseseisvalt või juriidilise isiku organi liikmena põhineb:
- a) õigusel juriidilist isikut esindada;
 - b) õigusel teha juriidilise isiku nimel otsuseid;
 - c) õigusel juriidilist isikut kontrollida.
- 2) Samuti tagavad liikmesriigid [...], et juriidilisi isikuid saab võtta vastutusele juhul, kui lõikes 1 osutatud isiku puuduliku järelevalve või kontrolli tõttu on osutunud võimalikuks, et **juriidilise isiku alluvuses olev** isik on juriidilise isiku kasuks pannud toime artiklis 3 või 4 osutatud kuriteo.

- 3) Käesoleva artikli lõigete 1 ja 2 kohane juriidilise isiku vastutus ei välista [...]kriminaalmenetlust füüsilise isiku suhtes, kes on artiklis 3 või 4 osutatud kuriteo toimepanija või sellele kihutaja või kaasaaitaja.

Artikkel 7

Juriidiliste isikute suhtes kohaldatavad karistused [...]

- 1) Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 6 [...] kohaselt vastutusele võetud juriidilist isikut **karistatakse** [...] tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate **kriminaalkaristuste või muude karistustega või meetmetega**, mille hulka kuuluvad kriminaalõiguslikud või muud trahvid [...] ning võivad kuuluda muud **kriminaalkaristused või muud karistused või meetmed**, näiteks:

a-1) riiklike hüvitiste või abi saamise õigusest ilmajätmine;

a-2) ilmajätmine võimalusest saada avaliku sektori vahendeid, sealhulgas kõrvalejätmine hankemenetlustest ning toetustest ja kontsessioonidest ilmajätmine;

- a) äritegevuse keelamine;
- b) nende lubade ja volituste kehtetuks tunnistamine, mis on välja antud tegevuseks, mille tulemusel kuritegu toime pandi;
- c) kohtuliku järelevalve alla võtmine;
- d) sundlõpetamine;

- e) kuriteo toimepanemiseks kasutatud asutuste sulgemine.
- 2) Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 6 [...] kohaselt vastutusele võetud juriidiliste isikute puhul on artikli 3 lõikes 1 [...] osutatud kuriteod karistatavad **kriminaalõigusliku või muu trahviga, mille suurus on proportsionaalne asjaomase juriidilise isiku tegevuse raskusastme ning individuaalsete, rahaliste ja muude asjaoludega. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et trahvide maksimummäär** ei ole väiksem kui:
- a) 1 % juriidilise isiku ülemaailmsest kogukäibest kas kuriteo toimepanemisele eelnenud majandusaastal või trahviotsuse tegemisele eelnenud majandusaastal artikli 3 lõike 1 [...] punkti h alapunktides iii–iv osutatud kuritegude eest ning 5 % juriidilise isiku ülemaailmsest kogukäibest kas kuriteo toimepanemisele eelnenud majandusaastal või trahviotsuse tegemisele eelnenud majandusaastal artikli 3 lõike 1 punktides a–g, punkti h alapunktides i ja ii ning punktis i osutatud kuritegude eest,
- või alternatiivina**
- b) **8 miljonit eurot artikli 3 lõike 1 [...] punkti h alapunktides iii–iv osutatud kuritegude puhul ning 40 miljonit eurot artikli 3 lõike 1 [...] punktides a–g, punkti h alapunktides i ja ii ning punktis i osutatud kuritegude puhul.**

Nähes ette trahve vastavalt artikli 7 lõike 2 punktile a, võivad liikmesriigid kehtestada normid juhtudeks, kui trahvisummat ei ole võimalik kindlaks määrata juriidilise isiku ülemaailmse kogukäibe alusel kuriteo toimepanemisele eelnenud majandusaastal või trahviotsuse tegemisele eelnenud majandusaastal.

[...] [...]

Artikkel 8
Raskendavad asjaolud

Kui järgmised asjaolud ei kuulu juba artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude koosseisu, võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed tagamaks, et üht või mitut järgmistest asjaoludest võib **kooskõlas liikmesriigi õigusnormide asjaomaste sätetega** käsitada raskendava asjaoluna:

- a) kuriteo on toime pannud kuritegelik ühendus nõukogu raamotsuse 2008/841/JSK¹⁴ tähenduses;
- b) kuriteo on toime pannud professionaalne teenuseosutaja, jättes täitmata oma ametikohustused;

¹⁴ Nõukogu 24. oktoobri 2008. aasta raamotsus 2008/841/JSK organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse kohta (ELT L 300, 11.11.2008, lk 42–45).

- c) kuriteo on toime pannud ametiisik oma ülesannete täitmisel **või mõni muu isik avaliku ülesande täitmisel;**

[...] [...].

Artikkel 9

Kergendav asjaolu

Kui see ei ole juba liidu piiravate meetmetega kehtestatud kohustus, **võivad** [...] liikmesriigid **võtta vajalikke meetmeid** tagamaks, et artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude puhul **ja kooskõlas liikmesriigi õigusnormide asjaomaste sätetega võib** kergendava asjaoluna **käsitada seda, kui** [...] õigusriik annab pädevatele asutustele teavet, mida need asutused ei oleks muul viisil saanud, ja aitab neil sel viisil kindlaks teha või kohtu ette tuua teisi õigusriiklasi, **või** [...] annab pädevatele asutustele teavet, mida need asutused ei oleks muul viisil saanud, ja aitab neil sel viisil tõendeid leida.

Artikkel 10

Vara arestimine ja konfiskeerimine

- 1) **Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et võimaldada artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude toimepanemise vahendite ja saadud tulu arestimist ja konfiskeerimist. Liikmesriigid, kelle suhtes on siduv Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/42/EL, teevad seda kooskõlas kõnealuse direktiiviga.**

- 2) Liikmesriigid võtavad **samuti** vajalikud meetmed [...], et võimaldada arestida ja **konfiskeerida** rahalised vahendid või majandusressursid, mille suhtes kohaldatakse liidu piiravaid meetmeid, millega seoses on loetellu kantud **füüsiline isik või loetellu kantud üksuse** või asutuse **esindaja** toime pannud **artikli 3 [...]** lõike 1 punkti h alapunktides i või ii osutatud kuriteo või osalenud sellises kuriteos. **Liikmesriigid teevad seda kooskõlas direktiivis 2014/42/EL sätestatud kaitsemeetmetega, järgides sealhulgas iga üksikjuhtumi puhul proportsionaalsuse põhimõtet. Käesolev lõige ei piira heausksete kolmandate isikute õigusi.**

Artikkel 11

Kohtualluvuse normid

- 1) [...] **Liikmesriigid võtavad** vajalikud meetmed, et kehtestada oma kohtualluvus artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude üle, kui
- a) kuritegu on tervikuna või osaliselt toime pandud tema territooriumil[...];
 - b) kuritegu pandi toime selles liikmesriigis **registreeritud või tema lipu all sõitva laeva või** lendava õhusõiduki pardal [...];
 - c) kuriteo toimepanija on asjaomase liikmesriigi kodanik [...];
 - (d)[...] [...];
 - (e) [...] [...];
 - (f) [...] [...].

- 1a) Liikmesriik teavitab komisjoni, kui ta otsustab laiendada oma kohtualluvust artiklites 3 ja 4 osutatud ühele või mitmele kuriteole, mis on toime pandud väljaspool tema territooriumi, kui:**
- a) kuriteo toimepanija on asjaomase liikmesriigi alaline elanik;**
 - b) kuriteo toimepanija on üks asjaomase liikmesriigi ametnikke, kes täitis oma ametiülesandeid;**
 - c) kuritegu on toime pandud asjaomase liikmesriigi territooriumil asutatud juriidilise isiku kasuks;**
 - d) kuritegu on toime pandud juriidilise isiku kasuks äritegevuse osas, mis on toimunud tervikuna või osaliselt tema territooriumil.**
- 2) Kui artiklis 3 või 4 osutatud kuritegu kuulub rohkem kui ühe liikmesriigi kohtualluvusse, teevad need liikmesriigid koostööd, et määrata kindlaks, milline liikmesriik viib läbi kriminaalmenetluse. Asjakohasel juhul edastatakse juhtum kooskõlas nõukogu raamotsuse 2009/948/JSK¹⁵ artikliga 12 Eurojustile.**

¹⁵ Nõukogu 30. novembri 2009. aasta raamotsus 2009/948/JSK kohtualluvuskonfliktide vältimise ja lahendamise kohta kriminaalmenetluses (ELT L 328, 15.12.2009, lk 42).

- (3) Lõike 1 punktis c osutatud juhtudel võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed tagamaks, et nende kohtualluvuse teostamise suhtes ei kohaldata tingimust, mille kohaselt saab süüdistuse esitada ainult pärast[...] kuriteost teatamist selle riigi poolt, kelle territooriumil kuritegu toime pandi.

Artikkel 12
Aegumistähtajad

- 1) Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et kehtestada aegumistähtajad, mis võimaldavad artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegusid uurida, nende eest süüdistust esitada, neid kohtulikult menetleda ja nende kohta kohtuotsust teha piisava aja jooksul pärast kuriteo toimepanemist, et neid kuritegusid saaks tulemuslikult menetleda.
- 2) Artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude jaoks, mille eest määratav maksimumkaristus on vähemalt viieaastane vangistus, võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed, et võimaldada neid kuritegusid uurida, nende eest süüdistust esitada, neid kohtulikult menetleda ja nende kohta kohtuotsus teha vähemalt viie aasta jooksul alates kuriteo toimepanemisest.
- 3)[...] [...]
- 4)[...] **3)** Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, mis võimaldavad täitmisele pöörata
- a) üle ühe aasta pikkuse vangistuse või alternatiivina
 - b) vangistuse kuriteo korral, mille eest määratav maksimumkaristus on vähemalt [...] **viieaastane** vangistus,

mis määratakse pärast lõplikku süüdimõistmist artiklis 3 või 4 osutatud kuriteos, vähemalt viie aasta jooksul alates lõpliku süüdimõistva otsuse tegemise kuupäevast. [...]

- 4) Erandina lõigetest 2 ja 3 võivad liikmesriigid kehtestada aegumistähtaja, mis on lühem kui viis aastat, kuid mitte lühem kui kolm aastat, tingimusel et tähtaja kulgemist on võimalik teatavate toimingute korral katkestada või peatada.

Artikkel 13

Koordineerimine ja koostöö liikmesriigi pädevate asutuste vahel

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et luua asjakohased mehhanismid, tagamaks [...]koordineerimise ja koostöö kõigi oma pädevate haldus-, õiguskaitse- ja kohtuasutuste vahel.

Sellised mehhanismid **võivad hõlmata järgmist** [...]:

- a) ühiste prioriteetide tagamine ning kriminaal- ja haldusõigusliku täitmise tagamise vaheliste seoste mõistmine;
- b) teabevahetus strateegilistel ja operatiiveesmärkidel, **kohaldatavates normides kehtestatud piirides**;
- c) konsulteerimine konkreetsete uurimiste raames, **kohaldatavates normides kehtestatud piirides**;
- d) parimate tavade vahetamine;
- e) abi liidu piiravate meetmete rikkumisega seotud kuritegude uurimise ja nende eest süüdistuste esitamise küsimustega tegelevatele spetsialistidele [...],

ning need võivad vajaduse korral olla spetsialiseerunud koordineerimisasutuste, pädevate asutuste vaheliste vastastikuse mõistmise memorandumite, riiklike täitevasutuste võrgustike ja ühiste koolituste vormis.

Artikkel 14

Liidu piiravate meetmete rikkumistest teatamine ning sellistest rikkumistest [...] teatavate [...] isikute kaitse

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et direktiivi (EL) 2019/1937¹⁶ [...] kohaldatakse käesoleva direktiivi artiklites 3 ja 4 osutatud **liidu piiravate meetmete rikkumisest** teatamise [...] **ja sellistest rikkumistest teatavate isikute kaitsmise suhtes vastavalt selles kehtestatud tingimustele.**

Artikkel 15

Uurimisvahendid

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et tulemuslikud **ja proportsionaalsed** uurimisvahendid [...] **on** kättesaadavad ka artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude uurimiseks või nende eest süüdistuse esitamiseks. **Kui need kuriteod on rasked, peavad olema kättesaadavad spetsiaalsed uurimisvahendid, näiteks organiseeritud kuritegevuse vastases võitluses kasutatavad vahendid.**

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1937 liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitse kohta (ELT L 305, 26.11.2019, lk 17–56).

Artikkel 16

Koostöö liikmesriikide ametiasutuste, komisjoni, Europol, Eurojusti ja Euroopa Prokuratuuri vahel

- 1) Ilma et see piiraks kriminaalasjades tehtavat piiriülest koostööd ja antavat vastastikust õigusabi reguleerivate õigusnormide kohaldamist, teevad liikmesriikide ametiasutused, Europol, Eurojust, Euroopa Prokuratuur ja komisjon oma vastava pädevuse piires omavahel koostööd artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude tõkestamisel. Selleks annab komisjon (ning vajaduse korral Europol ja Eurojust) tehnilist ja operatiivabi, et hõlbustada pädevate asutuste korraldatavate uurimiste ja süüdistuste esitamise koordineerimist.
- 2) Liikmesriikide pädevad asutused jagavad koos komisjoni ja teiste pädevate asutustega ka korrapäraselt teavet praktilistes küsimustes, eelkõige piiravatest meetmetest kõrvalehoidmise viiside kohta, nagu struktuurid vara tegeliku tulusaaja ja kontrolli varjamiseks.

Artikkel 17

Direktiivi (EL) 2018/1673 muutmine

Direktiivi (EL) 2018/1673 artikli 2 lõikesse 1 lisatakse järgmine punkt:

„w) liidu piiravate meetmete rikkumine“.

Artikkel 18

Ülevõtmine

- 1) Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: 12 kuu jooksul pärast direktiivi jõustumist]. Liikmesriigid teatavad nendest viivitamata komisjonile. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste normide teksti.
- 2) Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

Artikkel 19

Hindamine ja aruandlus

- 1) Komisjon esitab [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kaks aastat pärast ülevõtmistähtaega] Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles hinnatakse, millises ulatuses on liikmesriigid võtnud käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikke meetmeid. Liikmesriigid esitavad komisjonile aruande koostamiseks vajaliku teabe.
- 2) Ilma et see piiraks muudes liidu õigusaktides sätestatud aruandluskohustusi, esitavad liikmesriigid komisjonile igal aastal artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude kohta järgmised statistilised andmed, **kui need on asjaomases liikmesriigis kesktasandil kättesaadavad**:
 - a) algatatud, lõpetatud, õigeksmõistva otsusega lõppenud, süüdimõistva otsusega lõppenud ja pooleliolevate kriminaalmenetluste arv;

- b) liidu piiravate meetmete rikkumise eest määratud karistuste liigid ja määrad.
- 3) Liikmesriigid kasutavad lõikes 2 osutatud statistiliste andmete komisjonile esitamiseks spetsiaalseid aruandlusvahendeid, mille komisjon on kasutusele võtnud piiravate meetmete alase aruandluse jaoks.
- 4) Hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: viis aastat pärast ülevõtmistähtaega] hindab komisjon käesoleva direktiivi mõju ning esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande. Liikmesriigid esitavad komisjonile aruande koostamiseks vajaliku teabe.

Artikkel 20

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 21

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja